

Met de camper
door **Europa**

Lannoo

DE LANDEN IN DEZE GIDS

ZUID-EUROPA

- Griekenland
- Italië
- Kroatië
- Portugal
- Slovenië
- Spanje

NOORD-EUROPA

- België
- Denemarken
- Duitsland
- Estland
- Finland
- Groot-Brittannië
- Ierland
- Letland
- Litouwen
- Nederland
- Noorwegen
- Polen
- Zweden

OOST-EUROPA

- Duitsland
- Hongarije
- Oostenrijk
- Roemenië
- Tsjechië
- Zwitserland

Reisroutes in Europa

Voor Frankrijk zie de gids
Met de camper
door Frankrijk

INHOUD

Handleiding	10
Verklaring van de symbolen	16
Voor het vertrek	17
Tijdens de reis	21

Routes in Zuid-Europa

Frankrijk > Spanje	1 - Van Frankrijk naar Spanje	26
Op weg in Spanje		31
Spanje	2 - Van de Baskische kust naar Navarra	32
Spanje	3 - De Aragonese en Catalaanse Pyreneeën	36
Spanje	4 - De Spaanse Middellandse Zeekust	40
Spanje	5 - Valencia en de Costa Blanca	44
Spanje	6 - Andalusië	48
Spanje	7 - Castilla-La Mancha en Extremadura	52
Spanje	8 - Madrid, Castilië en León	56
Spanje	9 - Asturië en Galicië, via Compostela	60
Op weg in Portugal		65
Portugal	10 - Porto en Noord-Portugal	66
Portugal	11 - Beiras en Extremadura	70
Portugal	12 - Van Lissabon naar Alentejo	74
Portugal	13 - De Algarve en de vallei van de Guadiana	78
Frankrijk > Italië	14 - Van Frankrijk naar Italië	82
Op weg in Italië		87
Italië	15 - Piemonte, Valle d'Aosta en Lombardije	88
Italië	16 - Venetië en Emilia-Romagna	92
Italië	17 - Toscane en Umbrië	96
Italië	18 - Van Rome naar de Abruzzes	100
Italië	19 - Rondreis door Sardinië	104
Italië	20 - De Napolitaanse kust en Apulië	108
Italië	21 - Van Calabrië naar Sicilië	112
Op weg in Slovenië		117
Slovenië	22 - Slovenië, klein Zwitserland van de Balkan	118

Op weg in Kroatië		123
Kroatië	23 - Zagreb en Slavonië	124
Kroatië	24 - Istrië en de Golf van Kvarner	128
Kroatië	25 - De Dalmatische Riviëra, van Zadar naar Dubrovnik	132
Kroatië > Montenegro > Albanië > Noord-Macedonië > Griekenland	26 - Dwars door de Balkan	136
Op weg in Griekenland		141
Griekenland	27 - Het Griekse vasteland	142
Griekenland	28 - Athene en de Peloponnesos	146
Griekenland	29 - Kreta, eiland van stranden en kreken	150

Routes in Noord-Europa en de Baltische staten

Op weg in Groot-Brittannië		157
Groot-Brittannië	30 - Londen, Kent en Sussex	158
Groot-Brittannië	31 - Het zuidwesten van Engeland	162
Groot-Brittannië	32 - Het schiereiland Cornwall	166
Groot-Brittannië	33 - Wales	170
Groot-Brittannië	34 - Het zuiden van Schotland	174
Groot-Brittannië	35 - Oostelijk Midden-Schotland	178
Groot-Brittannië	36 - Glasgow en de Schotse <i>lochs</i>	182
Op weg in Ierland		187
Ierland	37 - Rondreis door Ierland	188
Noord-Ierland	38 - Rondreis door Ulster	192
Frankrijk > België	39 - Van Parijs naar Dinant	196
Op weg in België		201
België	40 - Zuid-België en Brussel	202
België	41 - Noord-België en de kust	206
Op weg in Nederland		211
Nederland	42 - De grote rivieren en het deltagebied	212
Nederland	43 - Amsterdam en het noorden	216
Nederland > Duitsland > Denemarken	44 - Van Apeldoorn naar Ribe	220
Op weg in Denemarken		225
Denemarken	45 - Denemarken van eiland tot eiland	226
Op weg in Zweden		231

Zweden	46 - Zweden ontdekken	232
Op weg in Noorwegen		237
Noorwegen	47 - Noorwegen: tussen fjorden en gletsjers	238
Noorwegen	48 - Het uitgestrekte noorden van Noorwegen	242
Op weg in Finland		247
Noorwegen > Finland	49 - Van Noorwegen naar Finland	248
Op weg in Estland		253
Estland	50 - Rondreis door Estland	254
Op weg in Letland		259
Letland	51 - Dwars door Letland	260
Op weg in Litouwen		265
Litouwen	52 - Rondreis door Litouwen	266
Op weg in Polen		271
Polen	53 - Het noorden van Polen	272
Polen	54 - In het hart van Groot-Polen	276
Polen > Duitsland	55 - Van Polen naar Duitsland	280
Op weg in Duitsland		285
Duitsland	56 - Tussen Oostzee en Noordzee	286

Routes van west naar oost en vice versa

Duitsland	57 - Het Rijndal	292
Duitsland	58 - Dwars door Saksen	296
Polen	59 - Zuid-Polen	300
Polen > Slowakije > Hongarije	60 - Van Polen naar Hongarije	304
Op weg in Hongarije		309
Hongarije	61 - Boedapest en de Grote Laagvlakte	310
Op weg in Roemenië		315
Roemenië	62 - Het westen van Roemenië	316
Roemenië	63 - In het hart van de Karpaten	320
Roemenië	64 - Langs de Roemeense kust	324
Roemenië > Hongarije	65 - Van Roemenië naar Hongarije	328
Hongarije	66 - West-Hongarije en het Balatonmeer	332
Op weg in Oostenrijk		337
Oostenrijk	67 - Langs de Donau	338
Op weg in Tsjechië		343

Tsjechië	68 - Praag en Zuid-Bohemen	344
Duitsland	69 - Bayreuth en Frankenland	348
Duitsland	70 - Het Zwarte Woud	352
Duitsland	71 - Door de Duitse Alpen	356
Oostenrijk	72 - Tirol en Vorarlberg	360
Op weg in Zwitserland		365
Zwitserland	73 - Van Wallis naar Ticino	366
Zwitserland	74 - Franstalig Zwitserland	370
Zwitserland	75 - Centraal-Zwitserland en de meren	374
Register		381

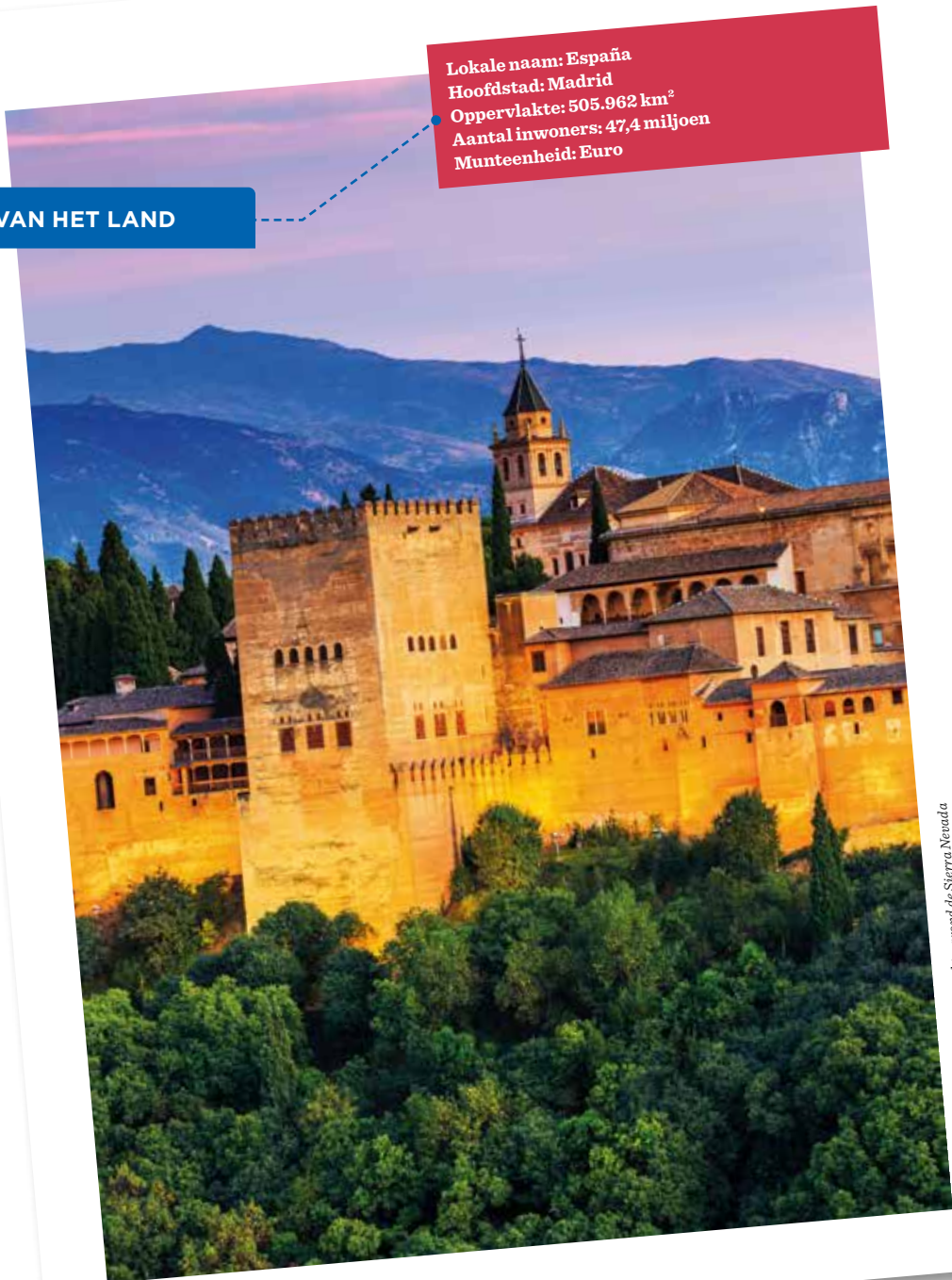
Kamperen op de Lofoten, Noorwegen
 Andrejs Marcenko/Shutterstock.com

HANDLEIDING

VOOR ELK LAND...

PROFIEL VAN HET LAND

Lokale naam: España
Hoofdstad: Madrid
Oppervlakte: 505.962 km²
Aantal inwoners: 47,4 miljoen
Munteenheid: Euro

30

Het Alhambra in Granada, met op de achtergrond de Sierra Nevada
sormicolac/Getty Images Plus

Op weg in Spanje

VERPLICHTE DOCUMENTEN

- Roze rijbewijs van de EU
- Internationaal rijbewijs (alleen aanbevolen)
- Inschrijvingsbewijs van het voertuig of huurovereenkomst
- Nationaal kentekenbewijs
- Verzekeringsdocumenten (groene kaart)
- Paspoort (alleen aanbevolen)
- Volmacht als u een auto van derden gebruikt

WETGEVING

- Maximaal toegestaan alcoholgehalte in het bloed: 0,5 promille
- Aangepaste en goedgekeurde kinderzitjes verplicht tot 12 jaar en 1,50 m
- Minimumleeftijd bestuurder: 18 jaar
- Veiligheidsgordel verplicht, zowel voor- als achterin
- Dimlichten het hele jaar door overdag en 's avonds verplicht

- Spijkerbanden het hele jaar toegestaan op besneeuwde wegen
- Twee gevarendriehoeken per voertuig verplicht (voor buitenlandse voertuigen is een enkele voldoende)
- Eerstehulpkit aanbevolen
- Brandblusser aanbevolen
- Fluorescerend veiligheidshesje verplicht

TOEGESTANE MAXIMUMSNELHEID

- Binnen de bebouwde kom: 20/30/50 km/u
 - Op andere wegen: 80 km/u
 - Op autosnelwegen: 100 km/u voor campers
- Bij regen liggen de maximumsnelheden lager

TELEFONEREN

- Naar Spanje: kies 0034 + het 9-cijferige abonneenummer.
- Naar Andorra: kies 00376 + het 9-cijferige abonneenummer.

WETGEVING EN ADVIEZEN

WOORDENLIJST

VEEL GEBRUIKT

Ja **Sí** / Nee **No** / Goedendag **Buenos días** /
Goedenavond **Buenas tardes** of **noches** /
Hallo **Hola** / Tot ziens **Hasta luego** /
Alstublieft **Por favor** /
(Heel erg) bedankt (**muchas**) **Gracias** /
Neemt u me niet kwalijk **Perdone** /
Akkoord **De acuerdo** / Gezondheid **¡Salud!** /
Eten **Comer** / Drinken **Beber** /
Toiletten **Los servicios** /
Restaurant **Restaurante** / Geld **Dinero**

RICHTINGAANWIJZINGEN EN VERVOER

Waar is...? **¿Dónde está...?** /
Rechtsaf **A la derecha** /
Linksaf **A la izquierda** /
Rechtdoor **Todo recto** / Dicht bij **Cerca de** /
Ingang **Entrada** / Uitgang **Salida** /

Weg **Carretera** / Straat **Calle** /
Autosnelweg **Autopista** / Stad **Ciudad** /
Dorp **Pueblo** / Bezinestation **Gasolinera** /
Bezine **Gasolina**

EERSTE KENNISMAKING

Ik wil graag... **Quiero...** /
Spreekt u Engels? **¿Habla Inglés?** /
Ik begrijp het niet **No entiendo** /
Kunt u mij helpen? **¿Me puede ayudar?** /
Hoeveel kost dat? **¿Cuánto cuesta?** /
De rekening, graag **La cuenta, por favor** /
Ik zoek... **Busco...**

NOODGEVALLEN

Help! **¡Socorro!** /
Het is een spoedgeval **Es una emergencia** /
Ziekenhuis **Hospital** / Dokter **Médico** /
Apotheek **Farmacia** / Politie **Policía**

31

VEELGEBRUIKTE WOORDEN

HANDLEIDING

DE ROUTES MET DE CAMPER

NUMMER VAN
DE ROUTE

HET LAND

PORTUGAL - ROUTE 13

De Algarve en de vallei van de Guadiana

Goudgele stranden, duizelingwekkende kliffen met grotten, witte dorpen en havens die liggedutten in de zon... dit is de Algarve, als u even de uitwassen van het massatoerisme probeert vergeten. Maar als u daaraan de voorkeur geeft, zijn er ook kleine stadjes, net bij de kust waar de tuinen geuren naar sinaasappel-, vijgen- en amandelbomen.

VERTREK
PUNT,
DUUR,
AANTAL
KM

★ VERTREK: ODECEIXE - 7 dagen - 650 km

DAG 1

Volg vanaf het mooie witte dorp **Odeceixe** de kust zuidwaarts. Waag u af en toe op een van de doodlopende weggetjes die naar een strand of klif leiden. U rijdt nu eens door bijna Ierse weilanden of garriguegronden. Wie gaat zwemmen, moet opletten voor de sterke stromingen. Na **Aljezur**, **Arrifana** (waarvan de haven aan de voet van een klif ligt) en **Vila do Bispo**, komt u bij **Sagres** en **Ponta de Sagres**, een van de mooiste plekken in Portugal. Op de landtong staat een burcht die zwaar beschadigd werd tijdens de aardbeving van 1755. Het bouwwerk werd onlangs gerestaureerd. Neem de tijd voor een wandeling voor u koers zet naar de klif en van **Cabo de São Vicente**, wat meer naar het westen. Op dit mooie uitzichtpunt is het wachten op de ondergaande zon.

BESCHRIJVING
PER DAG

DAG 2

Bezoek de kleine haven van **Burgau** en rijd dan naar **Lagos**, een rustige kuststad omzoomd door kreken. In de doolhof van voetgangersstraten in het centrum wachten winkels en restaurants. Verken ook de Ponta de Piedade met de rode, verscheurde kliffen waarin zee-grotten schuilen. Vlakbij ligt **Portimão**, de populairste badplaats van Algarve. De drukke vissers- en handelshaven ligt achter in een natuurlijke baai. Portimão is ook een industriestad, met scheepswerven en conservenfabrieken waar tonijn en sardines worden ingeblikt. Haar toeristische succes dankt deze stad aan het bijzonder mooie strand, maar dat heeft er ook toe geleid dat de aanblik verminkt is door moderne gebouwen. Ga liever wandelen aan de **Praia da Rocha** en trek daarna de **Serra de Monchique** in, die wat koelte en mooie panorama's voor u in petto heeft (klim naar de Pico da Foia).

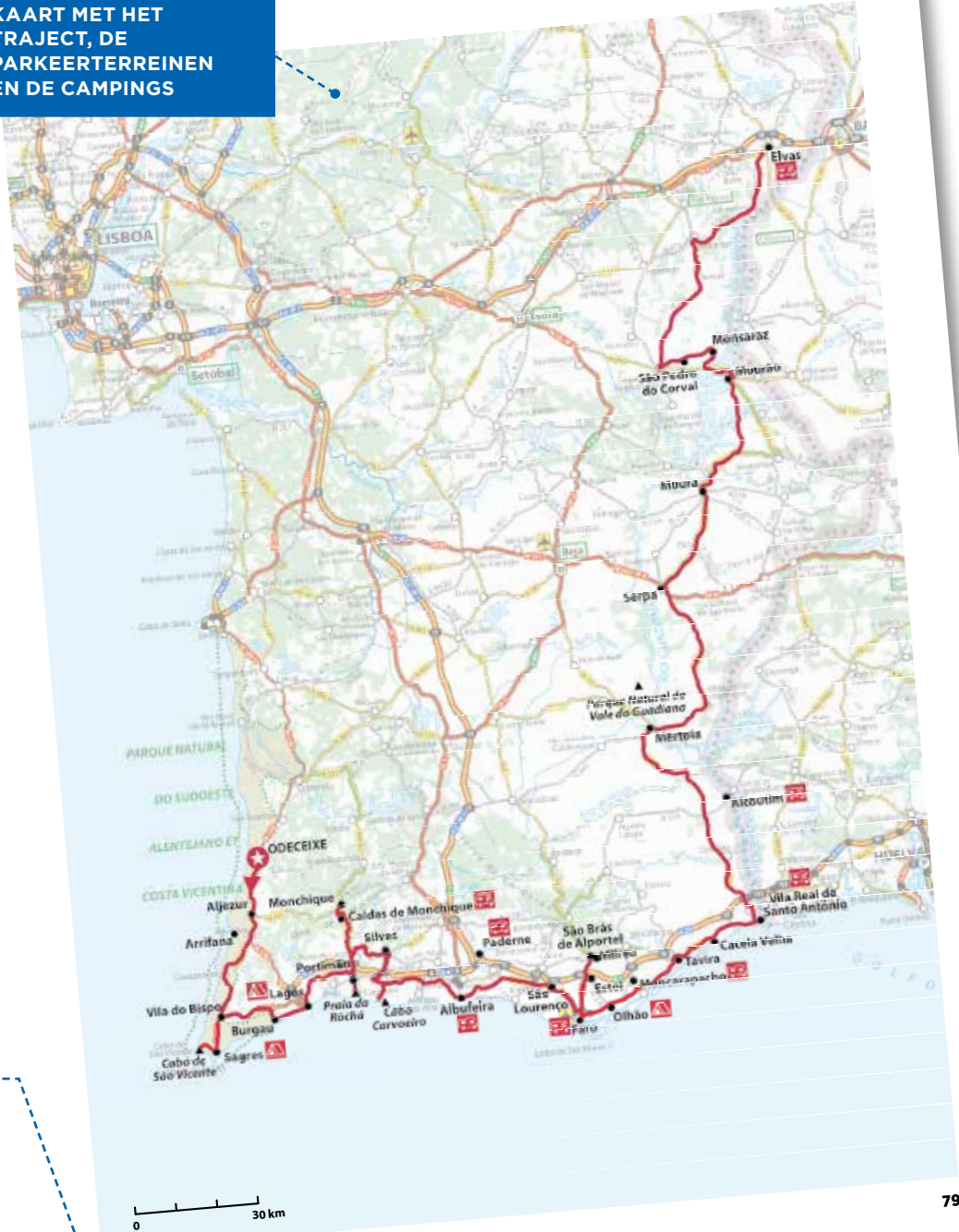
DAG 3

Rijd terug naar de kust en bezoek het authentieke stadje **Silves** met zijn kathedraal en het kastelen van rode zandsteen boven de wijk. Rijd via **Carvoeiro** naar **Albufeira**, waar u uw ziel nog niet heeft verloren. Vermijdt u niet alleen de massa's restaurants in het centrum, maar ook de charmante, intacte resten van het oude vissersdorp.

DAG 4

Volg de kust tot in **São Lourenço**. Even verderop ligt **Faro**, op het zuidelijkste puntje van Portugal. De stad wordt v...

**KAART MET HET
TRAJECT, DE
PARKEERREINEN
EN DE CAMPINGS**

na
gen te
rt te
andaan,

Een terras in Tavira, met uitzicht op de Romeinse brug
CSP - anasov / Fotosearch.LIBRE/agefotostock

ie een stop in het
eile keienstraatjes.
eel, dat met muren
itte stad uittorent.
a, een oud dorp dat
Neem zijwegen, zo
's toeristen die zich
um begeven, u ont-
en verlaten straatjes

o met zijn mooie kerk.
het zuidelijkste puntje
an de oceaan geschei-

**BEZIENSWAARDIGHEDEN
ONDERWEG:
erfgoed, musea, ambachten,
gastronomie, natuur**

HANDLEIDING

DE ADRESSEN PER ROUTE

EET- EN DRINK-GELEGENHEDEN

SPANJE - ROUTE 2

kerken van de stad te bezoeken. Verderop richting Pamplona liggen nog meer bezienswaardigheden. De eerste is **Puente la Reina**, een soort straatdorp met een heel fraaie brug. De tweede is de prachtige, romaanse kapel van **Santa-Maria-de-Eunate** en de laatste is de belvedere van **Perdón**.

DAG 6

De A12 voert rechtstreeks naar **Pamplona** (zie vorige route). Daar maakt u kennis met de diepgewortelde tradities en de aangeboren feestdrang van de inwoners van deze stad, die Ernest Hemingway inspireerden voor de roman *The sun also rises*.

DAG 7

Deze laatste dag is gewijd aan de verkenning van het dorre binnenland van Navarra met schitterende dorpen en afgelegen monumenten. Rijd vanaf Pamplona zuidwaarts (N121) naar **Tafalla** en vervolgens de 'gotische stad' **Olite**, die vroeger versterkt was en waarvan de oude straatjes met hun bodega's in de schaduw liggen van een groot kasteel dat deels kan worden bezichtigd. Rijd terug naar Tafalla en volg de NAI32 richting Sangüesa. Plan een omweg langs het schattige middeleeuwse dorpje **Ujué** met zijn romaanse kerk. **Sangüesa**, op de linkeroever van de Rio Aragón, verdient een bezoek voor het portaal van de Iglesia de Santa Maria La Real. Rijd vervolgens naar het indrukwekkende, heel afgelegen kasteel van **Javier**, dat uittorent boven de vlakten van Navarra en de meest majestueuze romaanse kerk.

ADRESSEN VAN DE TOERISTENBUREAUS IN DE STREEK

TOERISTENBUREAUS

Bilbao: Pl. Circular, 1 - ☎ 944 79 57 60 - www.bilbaoturismo.net.
Pamplona: San Saturnino 2 - ☎ 948 42 07 00 - www.turismodepamplona.es.

KAARTEN EN GIDSEN

Michellinkkaart 573;
De Groene Reisgids Noord-Spanje

Restaurants, cafés, markten

DONOSTIA SAN SEBASTIÁN

In San Sebastián is het beste van de Baskische keuken te vinden. Tapas en *pintxos* vormen een gastronomisch feestmaal. In de restaurants is de kwaliteit van de producten ook van hoog niveau: vangst van de dag, groenten uit Guipúzcoa, schapenkaas en *kaiku* (verse schapenkaas). De meeste adressen zijn te vinden in de historische wijk. De meeste elke avond tot leven rond aperitief tijd, met name in de straten Portu, Muñoz, 31 de Agosto en Fermin Calbetón, rond de Plaza de la Constitución en langs de haven.

BERMEO

Almiketxu - Barrio Almike 8 - ☎ 946 88 09 25 - almiketxu.com - ♿ - juni-sept.: gesl. zo-avond en ma; rest v.h. jaar: vraag incl. - menu € 37/66. Authentiek regionaal etablissement met drie eetzaal en een warme, rustieke uitstraling van kale stenen muren en houten balken.

BILBAO

Berton - Jardines 11 - ☎ 944 16 70 35 - www.ber-ton.es - hoofdgerecht € 11,70/26,80. In de oude stad. Een waar instituut, waar ook Hemingway en Orson Welles kwamen eten. Vermaard om zijn gerechten op basis van ansjovis.

VITORIA-GASTEIZ

Sosoaga - Calle Diputación, 9 - ☎ 945 25 85 73 - www.sosoaga.com - 9.30-14.00, 17.00-20.00, zo 9.00-14.30 u. Sosoaga, geopend in 1868, is specialist in Baskisch gebak en *goxua*, een typisch dessert van Bilbao, dat u kunt proeven in de winkel.
Sagartoki - Prado 18 - ☎ 945 28 86 76 - www.sagartoki.com - gesl. do - hoofdgerecht € 15,50. In deze beroemde bar kunt u terecht voor de beste *tortilla de patatas* van heel Spanje! En hier werd ook de Baskische sushi uitgedevend! De prijzen die chef-kok Senén in de wacht sleepte, hangen aan de muren van deze vriendelijke plek. In het weekend: muziek met dj.

ESTELLA/LIZARRA

Casa Faustina - Magdalena, 58 - ☎ 948 53 94 93 - www.casafaustina.es - juli: vr, za, zo; aug.: dag, beh. ma-di; rest v.h. jaar: za, zo en feestd. - menu € 23. Een leuk adres met een origineel interieur. Lekker, huiselijke gerechten.

PAMPLONA

Bar Gaucho - Espoz y Mina, 7 - ☎ 948 22 50 73 - *pintxos* ongeveer € 4. In deze verfijnde *pintxos*-bar verkopen ze onder meer een uitstekende *tostadica de foie-gras* (gebakken foie gras op een stukje geroosterd brood).

KAARTEN EN REISGIDSEN

Servicestations & parkeerterreinen

DONOSTIA SAN SEBASTIÁN

Zie vorige route.

ZUMAIA

Parkeerterrein van Zumaia
Trenbide Pasealekua Hiribidea 6 -
943 86 50 25 - Permanent
30 - 72 uur - gratis
Faciliteiten:
Groot parkeerterrein bij de rivier.

**TYPE SANIZUIJ,
FACILITEITEN,
TARIEVEN**

Area Camper - 946 03 41 00

**PARKEREN:
aantal plaatsen,
duur, prijs**

Faciliteiten:
Op vijf minuten van de haven, het strand en het vissersdorp.
GPS: W 2.50722 N 43.35833

BERMEO

**ANDERE
FACILITEITEN**

946 17 91 54 - Permanent

GPS-COÖRDINATEN

Faciliteiten:
Op vijf minuten van het strand en het stadscentrum.
GPS: W 2.72556 N 43.42306

Spaanse tapas
afbeelding/Getty Images/Plus

BILBAO

Autocaravanning Kobetamendi
Monte Kobeta 31 - 944 65 57 89
Permanent
Sanitatie : gratis

**ADRES EN
OPENINGSPERIODE**

VITORIA-GASTEIZ

Área de Vitoria-Gasteiz
Portal de Foronda - 945 16 16 16
Permanent (faciliteiten gesloten op wo-ochtend)
Sanitatie : gratis
40 - 72 uur - gratis
Faciliteiten:
Openbaar vervoer naar het stadscentrum.
GPS: W 2.68528 N 42.86583

PAMPLONA

Área Autocaravanas Trinitario
Calle Biurdana 1417, naast de brandweerkazerne.
Permanent
Sanitatie : gratis
33 - 48 uur - € 10/dag
Faciliteiten:
GPS: W 1.656 N 42.8209

SOS DEL REY CATÓLICO

Área de Sos del Rey Católico
Av. Zaragoza - 948 88 85 24
Permanent
Sanitatie : gratis
10 - 48 uur - € 5/dag
Faciliteiten:
Stadscentrum op 500 m.
GPS: W 1.2136 N 42.4911

Campings

ZARAUZ

Gran Camping Zarautz
Monte Talai-Mendi s/n -
943 83 12 38 -
www.grancampingzarautz.com
Permanent - 440 staanpl.
Sanitatie € 15,10
Prijs: € 34,70 (10A) -
extra pers. € 7,20
Faciliteiten en recreatie:
GPS: W 2.14602 N 43.1723

MUTRIKU

Santa Elena
Ctra Deba-Gernika, km 5 -
943 60 39 82 -
www.camping-santaelena.com
Permanent - 50 staanpl.
Sanitatie
Prijs: € 5 € 5 - € 4,25
Faciliteiten en recreatie:
Terrasgewijs aangelegde camping met zeezicht.
GPS: W 2.2337 N 43.1847

ESTELLA/LIZARRA

Camping Lizarra
Paraje de Ordoiz s/n - 948 55 17 33 -
www.campinglizarra.com
Permanent - 100 staanpl.
Sanitatie - Prijs: € 33,50
6A) - extra pers. € 6,50
Faciliteiten en recreatie:
GPS: W 2.01046 N 42.39424

EUSA

Zie vorige route.

LUMBIER

Camping Iturbero
Camino de Iturbero -
948 88 04 05 -
www.campingiturbero.com
Eind maart-half dec.
Sanitatie - Prijs: € 28
- extra pers. € 5,80
Faciliteiten en recreatie:
GPS: W 1.31333 N 42.65667

**ADRES VAN
DE CAMPING,
OPENINGSPERIODE,
AANTAL PLAATSEN**

TYPE SANIZUIJ

TARIEVEN

**FACILITEITEN
EN RECREATIE**

GPS-COÖRDINATEN

VERKLARING VAN DE SYMBOLEN

CAMPINGS

Voorzieningen voor campers

	Sanizuil voor campers		Honden verboden
	Drinkwater		Rustige camping
	Elektriciteit		
	Lozen van grijs water		
	Legen chemisch toilet (draagbare tank)		

Tarieven (in de valuta van het land)

Dagprijzen

	€ 5	Per persoon		€ 2	Per voertuig
	€ 6	Per staanplaats		€ 6,50	Voor elektriciteit (per aantal ampères)

All-inprijs

€ 16   Tarief voor 2 personen, inclusief voertuig en elektriciteit

Recreatie en faciliteiten op de camping

	Zwembad
	Zwemmen mogelijk
	Vissen mogelijk
	Fietsverhuur
	Wasserette (wassen en drogen)
	Supermarkt, levensmiddelenwinkel
	Restaurant, snackbar

SERVICESTATIONS EN PARKEERTERREINEN

Voorzieningen voor campers

	Rustig terrein		
	Drinkwater		Lozen van grijs water
	Elektriciteit		Legen chemisch toilet (draagbare tank)
30 - 24 uur - € 18/dag	Aantal plaatsen - maximale parkeertijd - prijs per dag		
	Beveiligd parkeerterrein		
	Met bankpas betalen mogelijk		

Faciliteiten in de nabije omgeving (minder dan 500 m)

	Openbaar toilet		Wifi
	Wasserette		Supermarkt, levensmiddelenwinkel
	Restaurant		

VOOR HET VERTREK

EVEN CONTROLEREN

Voor vertrek is het verstandig om de staat van uw camper te controleren, vanwege de veiligheid en het comfort. Hieronder staat een checklist met enkele adviezen.

HET VOERTUIG

De banden

De banden zijn essentieel voor de veiligheid van uw voertuig. Het is daarom raadzaam om ze geregeld te controleren, vooral voor uw vertrek. De banden moeten aangepast zijn aan het voertuig. Er bestaan speciale banden voor campers, met een eigen merkteken.

Controleer voor het vertrek de bandenspanning (zie hieronder) en eventuele slijtage. Laat de banden bij langdurige stilstand niet met een te lage spanning staan. Zorg altijd dat ze op spanning zijn voordat u de camper weer gebruikt. Zorg ook dat de banden beschermd zijn tegen uv-licht. Het verdient aanbeveling de staat van het loopvlak en de zijkanten (stootsporen, barsten, scheuren, enz.), alsmede de staat van de wielen en ventielen, regelmatig door een vakman te laten controleren.

De bandenspanning

De aanbevolen spanning is 5,5 bar op de aandrijf-as; deze spanning moet worden gemeten op koude banden, ongeacht de belading, met inachtneming van de door de fabrikant vastgestelde MTM (maximaal toegelaten massa). Voor de bandenspanning op de vooras houdt u zich aan de aanbevelingen van de fabrikant, gewoonlijk aangegeven op het bestuurdersportier. Voor een druk boven 4,5 bar zijn metalen ventielen noodzakelijk.

Controleer eveneens

het oliepeil
de remvloeistof
de handrem
de vloeistof voor de ruitensproeiers
de ruitenwissers

de sloten
de accu
de lichten
de richtingaanwijzers

- ▶ *Het is veiliger om een deel van de controles (zoals die van de remvoering en remschijven) in een garage te laten doen.*
- ▶ *Vergeet niet om een set reservelampen mee te nemen.*
- ▶ *Bij autopech zijn in veel landen een reflecterend vest en een gevarendriehoek verplicht!*

De Napolitaanse kust en Apulië

Eerst Napels zien en dan sterven, zo luidt het gezegde. En inderdaad, deze 2000 jaar oude stad, omringd door vulkanen en archeologische vindplaatsen en gelegen aan een baai met prachtige eilanden, is een van de authentiekste en verbazingwekkendste steden van Italië. Toch moeten we Napels de rug toekeren als we de schoonheid van Apulië en de Adriatische kust willen ontdekken.

★ **VERTREK:** CASERTA - 10 dagen - 980 km

DAG 1

Plan voordat u doorreist naar **Napels** (Napoli) een halte in **Caserta**, waar het Palazzo Reale staat, een van de grootste barokke paleizen van Italië. Het telt niet minder dan duizend kamers en omvat luxueus ingerichte appartementen. Bezoek ook het middeleeuwse stadje **Caserta Vecchia** en bewonder daarna de basiliek **Sant'Angelo In Formis**, een meesterwerk van middeleeuwse bouwkunst. De middag kunt u doorbrengen op het strand of met een bezoek aan het goed bewaard gebleven amfitheater Flavio in **Pozzuoli**. Er konden tot 40.000 toeschouwers plaatsnemen en de kelderverdiepingen zijn intact gebleven. Aan het einde van de dag maakt u kwartier in Napels, op een camping of op een bewaakt parkeerterrein, want deze stad bezoekt u helemaal te voet.

DAG 2 EN 3

Het lawaaierige, vervallen en relatief arme historische centrum van **Napels** is zowel verwarrend als fascinerend. Maak de eerste dag tijd voor een lange wandeling door de wijk Spaccanapoli, die nog het grondplan van de antieke stad heeft (tussen de Piazza Monteoliveto en de Piazza Dante). In deze buurt met zijn vele typische steegjes, kerken en paleizen proeft u de echte Napolitaanse sfeer. Na de lunch loopt u naar het Museo Archeologico Nazionale, een van de rijkste ter wereld: een absolute must als voorbereiding op het bezoek aan Herculaneum en Pompeï verderop langs deze rondrit. De tweede dag verkent u op een discrete manier de wijk Spagnoli (vermijd deze buurt 's avonds). Neem daarna de funiculaire naar het klooster van San Martino. Na de middag wacht Lungomar, vroeger een rustig vissersdorp, nu een van drukste buurten van Napels, met een aangename zeepromenade. Wandel tot in de pittoreske haven van Santa Lucia met het Castel dell'Ovo. Met een dagje extra kunt u ook een excursie maken naar het

Pompeï en de Vesuvius
DHuss/Getty Images Plus

prachtige eiland **Ischia**, dat de bijnaam Isola Verde ("het groene eiland") kreeg vanwege de weelderige plantengroei (neem de bus of huur een scooter bij de aanlegsteiger), of naar het bescheiden, maar heel authentieke eiland **Procida**.

DAG 4 EN 5

Sla voor de volgende twee dagen uw kamp op aan de voet van de **Vesuvius**, er wacht u een druk programma. Begin dag één met de beklimming van deze beroemde, nog steeds actieve vulkaan en bewonder het panorama op de baai van Napels (onder begeleiding van een gids kunt u ook dichterbij de krater komen). Spendeer daarna 2 tot 3 uur aan de ontdekking van **Herculaneum**. Gezien de rijkdom en de omvang van de archeologische vindplaats van **Pompeï** verdient deze bezienswaardigheid een volle dag (kom meteen bij openingstijd, om 8.30 uur). Bewonder de fresco's in het huis van de Vettii, de Villa dei Misteri en

ITALIË – ROUTE 20

de thermen van deze ooit zo weelderige stad, die in het jaar 79 n.C. werd bedolven door een uitbarsting van de Vesuvius. Opgelet: door restauratiewerkzaamheden kunnen sommige huizen tijdelijk gesloten zijn.

DAG 6

Voorbij **Castellammare di Stabia** (kabelbaantje voor het panorama op de Monte Faito) rijdt u naar **Sorrente** en zijn schiereiland. Over een afstand van bijna 30 km biedt de bochtige weg prachtige uitzichten op de Amalfikust en de heuvels met olijf-, sinaasappel- en citroenbomen. Voorbij **Salerno** rijdt u langs een kuststrook met lange zandstranden tot in **Paestum**, met zijn antieke vindplaats (tempels voor Neptunus, Pallas Athena en Hera) omgeven door cipressen en oleanders.

DAG 7 EN 8

Rijd via **Potenza** naar de Adriatische Zee en naar Apulië. Stop onderweg in **Matera**, dat op de Werelderfgoedlijst van Unesco staat, voor de grotkerken en de *sassi*, de best bewaard gebleven grotwoningen in het Middellandse Zeegebied. In **Bari** verdient de Basilica di San Nicola een bezoek, voor u gaat

genieten van de kleine strandjes langs de zuidkust tussen **Cozze** en **Monopoli**. Rijd weer even terug landinwaarts naar **Castellana**, om de schitterende grotten met hun bijzonder spectaculaire afzettingen te bezoeken, en naar **Alberobello**, waar de fameuze *trulli* staan. Dit zijn kleine huisjes met conische daken van losse stenen, die typisch zijn voor Apulië. In dit stadje alleen al staan er ongeveer 1400 en u zult er nog heel wat meer zien in de vallei van de Itria.

DAG 9 EN 10

Laat Brindisi links liggen en rijd rechtstreeks naar **Lecce**, dat ook wel het 'Florence van de barok' wordt genoemd. Op de monumenten van zachte, honingkleurige natuursteen konden beeldhouwers hun fantasie de vrije loop laten. Zeer illustratief zijn de overdadig versierde Basilica di Santa Croce, het Palazzo Vescovile en de Piazza del Duomo. Neem vervolgens de hooggelegen kustroute tussen **Otranto** en **Santa Maria di Leuca**, een etappe met ruwe landschappen en typisch mediterraan maquis. De westkust van **Leuca** tot **Gallipoli** (50 km) oogt een stuk vriendelijker, met mooie stranden tot **Taranto**.

Campings

MATERA

Agriturismo Masseria del Pantaleone

Contrada Chiancalata 27 -
☎ 0835 33 52 39 -
www.agriturismopantaleonematera.it
Permanent - 32 staanpl.
🚰 Sanistation 🚰 🚰 🚰
Prij: € 20 🚰 🚰 🚰 🚰 - extra pers. € 1
Faciliteiten en recreatie: 📶 🚰 🚰
GPS: E 16.60751 N 40.65268

ALBEROBELLO

Camping Bosco Selva

Via Bosco Selva 27 - ☎ 080 43 23 726 -
www.campingboscoselva.it
Permanent - 40 staanpl.
🚰 Sanistation
Prij: € 25 🚰 🚰 🚰 🚰
Faciliteiten en recreatie: 📶 🚰 🚰 🚰
GPS: E 17.23591 N 40.77889

UGENTO

Riva di Ugento

Litoranea Gallipoli - S.M. di Leuca -
☎ 0833 93 36 00 - www.rivadiugento.it
Begin mei-begin okt. - 1000 staanpl.
🚰 Sanistation
Prij: € 58 🚰 🚰 🚰 🚰 (6A) - extra pers. € 15
Faciliteiten en recreatie: 📶 🚰 🚰 🚰 🚰
🚰 🚰
Aan zee.
GPS: E 18.14008 N 39.87555

MARINA DI LEPORANO

Santomaj

Viale delle Margherite -
☎ 099 5 33 22 75 -
www.santomaj.com
Permanent - 150 staanpl.
🚰 Sanistation
Prij: € 45 🚰 🚰 🚰 🚰 - extra pers. € 10
Faciliteiten en recreatie: 📶 🚰 🚰 🚰 🚰
🚰
GPS: E 17.29007 N 40.38136

TOERISTENBUREAUS

Lecce - P.za del Duomo, 2 -
☎ 083 25 21 877 ou 392 69 06 999 -
www.infolecce.it.
Napels - P.za del Gesù Nuovo, 7 -
☎ 081 551 27 01 - www.inaples.it.
Pompeï - Via Nolana, 495 -
☎ 328 23 51 271 ou 081 86 38 006 -
www.prolocopompei.it.

KAARTEN EN GIDSEN

Michelinkaart 564
De Groene Reisgidsen Puglia-Basilicata en Zuid-Italië
De Groene Reisgids Weekend
Napels-Pompeï

Servicestations & parkeerterreinen

POZZUOLI

Castagnaro Parking

Via Vicinale del Castagnaro 1 -

☎ 081526 75 45 -

www.castagnaroparking.it

Permanent

Sanistation

80 🚗 - 72 uur - € 15/dag - incl. sani-

station - Faciliteiten:

GPS: E 14.12159 N 40.86982

POMPEI

Area di Pompei

Via Plinio 98 - ☎ 081 8598806

Permanent

Sanistation   : € 3

20 🚗 - € 26/dag

Betaling:

Faciliteiten:

 Bus naar de stad.

GPS: E 14.4874 N 40.74645

PAESTUM

Area della Fattoria del Casaro

Via Licinella 5 - ☎ 0828722704

Permanent

Sanistation

30 🚗 - onbeperkt - € 12/dag - incl. sanizuil

Faciliteiten:

 Tegenover de ingang van het archeologische gebied, tussen de olijfbomen.

GPS: E 15.00501 N 40.41529

MONOPOLI

Area Lido Millennium

Lido Millennium - Loc. Capitolo -

☎ 3476400934 -

www.lidomillennium.it

Begin juni-half sept.

Sanistation   : gratis

98 🚗 - - onbeperkt - € 30/dag

Faciliteiten:

GPS: E 17.35132 N 40.90276

CASTELLANA

Area de Castellana Grotte

Via Matarrese - ☎ 080 4998221

Permanent -

Sanistation   : gratis

20 🚗 - - onbeperkt - gratis

Faciliteiten:

 Rustig en schaduwrijk terrein.

Sanistation naast de ingang van de grotten.

GPS: E 17.15145 N 40.87557

LECCE

Parcheggio Citta di Lecce Ex Gil

Viale dell'Università

Permanent

20 🚗 - 24 uur - € 15/dag

Faciliteiten:

 Dicht bij het stadscentrum. Nogal lawaaiig.

GPS: E 18.16715 N 40.35519

OTRANTO

Oasi Park

Via Renis - ☎ 0836 80 22 26 -

www.oasypark.com

Permanent

Sanistation   : gratis

50 🚗 - onbeperkt - € 22/dag

Faciliteiten:

 Op 300 m van het centrum en de zee.

GPS: E 18.48926 N 40.13783

GALLIPOLI

Area de Gallipoli

c/o Agricamper Torre Sabea

SP 108 (Litoranea per Santa Maria al

Bagno) - ☎ 0833 298273 -

www.torresabea.it

Permanent

Sanistation   : gratis

50 🚗 - - onbeperkt - € 18/dag

Faciliteiten:

GPS: E 18.00661 N 40.07488

Restaurants, cafés, markten

NAPELS/NAPOLI

Antica Pizzeria Da Michele - Via

Cesare Sersale 1-3 - ☎ 081553 9204 -

www.damichele.net - - gesl. 3 we-

ken in aug. - minder dan € 10. In deze

pizzeria, die al sinds 1870 bestaat, zult

u vermoedelijk eerst op straat moeten

wachten voor u naar binnen kunt. Het

is dan ook een van de beste pizzeria's

in Napels, en u kunt er alleen terecht

voor een pizza marinara of een pizza

margherita.

Gran Caffè Gambrinus - Via

Chiaia, 1-2 - ☎ 081 417582 -

grancaffegambrinus.com - -

7.00-1.00, vr-za 7.00-2.00 u.

Het beroemdste café van Napels. Al

meer dan 150 jaar is dit rijkversierde

interieur getuige van de belangrijkste

gebeurtenissen uit de geschiedenis

van de stad. Koffie in verschillende va-

riaties, altijd bereid volgens de regelen

der kunst.

MATERA

Ristorante Il Terrazzino - Vico S.

Giuseppe 7 - ☎ 0835 332503 -

www.ilterrazzino.org - gesl. di-avond -

à la carte € 22,50/30. Dit restaurant

heeft een terras met prachtig

uitzicht op de *sassi*. Proef de heerlijke

orecchiette al tegamino (verse pasta,

tomaten, mozzarella en vleesballetjes),

foglie d'ulivo (handgemaakte verse

pasta in de vorm van een olijfbblad) en

gegrild vlees. Het interieur bestaat uit

drie gewelfde zalen uitgehakt in het

tufsteen.

LECCE

Trattoria Le Zie - Cucina Casareccia -

Viale Colonnello Archimede

Costadura 19 - ☎ 0832 245178 - gesl.

zo-avond en ma - à la carte € 22/31.

Het is hier net of u bij grootmoeder in

de eetkamer zit! Stevige, traditionele

keuken (lekkere mix van zelfgemaakte

antipasti). U gaat met een glimlach

en een goed gevulde maag de deur

weer uit.

Vertaling:	Alexander van Kestern, Karin Snoep, Marian van der Ster
Opmaak binnenwerk:	Asterisk*, Amsterdam
Opmaak omslag:	Keppie & Keppie, Varsenare
Omslagontwerp:	Keppie & Keppie, Varsenare
Omslagfoto:	Cookelma/Getty Images Plus
Ontwerp Lay-out:	Laurent Muller
Oorspronkelijke titel:	L'Europe en camping-car
Uitgevers:	Philippe Orain Lieven Defour
Eindredactie:	Hélène Payelle
Redactie:	Michel Chaput, Fabienne Darmostoupe, Serge Guillot, Sylvie Kempler, Tony de Souza, Nicolas Thibaut
Cartografie:	Costina-Ionela Lungu, Teodora Coroiu
Met dank aan:	Marion Capéra, Hervé Dubois, Pascal Grougon, Andra Ostafi, Marie Simonet

© Michelin, 2022

© Cartografie: Michelin

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tielt, 2022

Contactadres

De Groene Reisgids	De Groene Reisgids
Uitgeverij Lannoo	Uitgeverij Terra Lannoo bv
Kasteelstraat 97	Postbus 23202
B-8700 Tielt	1100 DS Amsterdam Zuidoost
degroenereisgids@lannoo.be	info@terralannoo.nl

www.lannoo.com

D/2022/45/381 - NUR 512

ISBN 978 94 014 8287 5

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.